

Bilim Sanat Merkezlerine Devam Eden Özel Yetenekli Öğrencilerin Müdür Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Ümit DOĞAN¹

1 Şube Müdürü, Milli Eğitim Bakanlığı,
doganumit18@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8144-9744>

Geliş Tarihi/Received: 20.12.2020

Kabul Tarihi/Accepted: 19.04.2021

e-Yayın/e-Printed:30.06.2021

DOI: <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.2021.169>

ÖZ

Bu çalışma Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden özel yetenekli öğrencilerin "Müdür" kavramına yönelik sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma nitel araştırma desenlerinden olgubilim desenine göre yürütülmüştür. Araştırmanın verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılında, Şanlıurfa Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim görmekte olan 24 kız, 30 erkek toplam 54 özel yetenekli öğrenciden toplanmıştır. Veriler, öğrencilerce "Müdür.....gibidir. Çünkü....." ifadesini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre özel yetenekli öğrenciler "Müdür" kavramı için 54 geçerli metafor üretmiştir. Özel yetenekli öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar benzerlik yönlerine göre kategorileştirildiğinde 8 kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler; "Varlığı Belli Olmayan Unsur Olarak Müdür", "Üretkenlik Unsuru Olarak Müdür", "Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdür", "Değerli Unsur Olarak Müdür", "Ciddiyet-Kural Unsuru Olarak Müdür", "Koruyucu Unsur Olarak Müdür", "Sorun çözen ve gerekli ve Gerekli Unsur Olarak Müdür" ve "Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür" şeklinde belirlenmiştir. Çıkan sonuçlara göre de yapılan çıkarımlar ve tartışmalar makale sonunda paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel, Yetenek, Öğrenci, Müdür, Metafor.

Special Talented Students Attending Science And Art Centers Metaphorical Perceptions Of The Concept Of Director

ABSTRACT

This study was conducted in order to reveal the perceptions of specially talented students who attend Science and Art Centers towards the concept of "Manager" through metaphors. The study was conducted according to the phenomenological design, one of the qualitative research designs. The data of the study were collected from 54 gifted students in total, 24 girls and 30 boys, who were studying at the Şanlıurfa Science and Art Center in the 2019-2020 academic year. Data, students were asked to complete the following statement: "Manager ise like..... Because.....". According to the findings, gifted students produced 54 valid metaphors for the concept of "Principal". Eight categories were obtained when the metaphors created by gifted students were categorized according to similarity aspects. These categories are; " Manager as an Undetermined Element ", " Manager as a Productivity Element ", " Manager as a Consultant-Guiding Leadership Element ", " Manager as a Valuable Element ", " Manager as a Serious-Rule Element ", " Manager as Protective Element ", " Problem Solver and Manager as Necessary and Necessary Element " and " Manager as Hardness-Authority Element ". Inferences and discussions made according to the results are shared at the end of the article.

Keywords: Special, Talent, Student, Principal, Metaphor.

1. GİRİŞ

Örgütler belirli amaçları gerçekleştirmek için kurullar ve eğitim örgütünün de gerçekleştirmek durumunda olduğu amaçları vardır. Eğitimin genel amaçları 1737 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilmiştir. Teorik olarak kanunda yer alan bu amaçların uygulamada gerçekleştirildiği yerler okullardır (Aydın, 2007). Okul denilen örgüt girdi olarak öğrencileri almakta, hedeflere uygun olarak davranış değişimi çabalar sunmakta ve değişmiş ürün olarak öğrenciyi sistemin dışına çıkarmaktadır. Eğitim alanındaki bu işleyişin en açık gözlemlendiği kurum okul olup, okullar temel sistemlerdir (Keskinçilic, 2007).

Okulun, yönetici, öğretmen, öğrenci ve çevre, başka bir deyişle insan faktörü bakımından oldukça çeşitli ve zengin birikimlere sahip, dinamik, değişim ve dönüşüm olanaklarını içinde barındıran son derece karmaşık, ancak bir o kadar da açık ve yalın bir yapı olduğu söylenebilir. Vizyonuyla çevresinde hayranlık uyandıran, bunu iletme, paylaşma ve gerçekleştirme yeterliliklerine sahip bir liderin varlığında, okulun, yalın, açık, üretken ve pek çok alanda toplumsal liderlik üstlenebilecek bir nitelik yansıtabileceği; varolan yapıyı koruma eğilimi gösteren bir yöneticinin varlığında ise, karmaşık ve verimsiz bir nitelik kazanacağı ileri sürülebilir (Sabancı, 2005). Okulların liderleri olarak okul müdürü; toplumsal değişimler ve gereksinmelerle başa çıkmak için okulu yeniden yapılandıracak; toplumun gereksinmelerini karşılamak için okulun işlevlerini yerine getirecek; örgütsel etkililiği sağlayarak okulun toplam niteliğini artıracak olan kişidir (Başaran, 2000). Okulların liderleri olarak okul müdürlerinden sergilemeleri beklenen roller vardır. Roller davranış kalıplarıyla birlikte, öğrenme yoluyla kuşaktan kuşağa aktarıldıklarından ve kuşaklar boyunca denenerek elde edildiklerinden, birbirleriyle tutarlı, sonucu belli, güvenilir, başkalarının beğenilir, her üyeye anlaşılabilir, onaylanabilir davranışlardır. Bu yüzden her üye kendinden beklenen rolleri oynayarak topluma uyum sağlar (Başaran, 2006). İlköğretim okulları müdürlerinin görev tanımı, 2508 sayılı Tebliğler Dergisi'nde "Okulun yönetimini; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, plan, program ve emirler doğrultusunda planlar, organizasyon, koordinasyon görevlerini yerine getirir, uygulama ve denetimini yapar. Personelin performansını değerlendirerek, yüksek verim elde etmek için tedbirler alır. Okulu ile ilgili iyileştirme önerilerini amirlerine sunar. Astarlarına yetki ve sorumluluk devrederek, işlerin daha rasyonel yürütmesini ve astlarının ihtiyaç duyulan alanlarda yetişmelerini sağlar. Ödüllendirilecek personeli tespit eder. Kendisine bağlı personelin sicil raporlarını doldurur. Amirleri tarafından istenildiğinde okulu ile ilgili faaliyetleri bir rapor halinde sunar, astlarından gelen önerileri değerlendirir. Çalışmaları ile ilgili işlerin değerlendirilmesini yapar." şeklinde ifade edilmektedir (MEB, 2000).

Üstün zeka ve yetenek; yetenek düzeyi, yaratıcılık ve motivasyon kümeleridir. Genel yüksek yetenekler, sözcük akıcılığı, sözel ve sayısal muhakeme, soyut düşünebilme, bilgilerin hızlı, sağlıklı ve seçici olarak anımsanmasıdır. Özel yetenekler ise; resim, dans, müzik, tiyatro gibi, sanat ve matematik, fen, kimya gibi teknik alanlardaki yeteneklerdir. Özellik kümelerinden ikincisi olan yaratıcılık, yeni düşünceler oluşturmayı ve bunları yeni problemlerin çözümünde kullanabilmeyi içermektedir. Motivasyon ise, üstün iş, görev yüklenme yeteneğidir. Yaratıcılık ve motivasyon kümelerindeki özellikler değişkendir ve 13 uygun eğitimle geliştirilebilir, oysa normalin üstündeki yetenek kümesi kalıcıdır. Bireyin üstün olarak nitelendirilmesi için doğuştan getirdiği yeteneklere bağlı olduğu kadar, uygun eğitime, çevre ve kişilik öğelerine de bağlıdır (Renzulli, 1986; Akt. Davaslıgil, 2004). Özel yetenekli öğrenci, zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren kişidir (MEB, 2015). Üstün zekâlılar; geçerli ve güvenilir zekâ testlerinde sürekli olarak 130 ve daha yukarı zekâ bölümü (ZB) sağlayan; kendi yaşlarından rastgele seçilmiş bir kümenin %98'inden üstün olanlara verilen addır (Ataman, 2005). Özel yetenekli öğrenciler özel eğitime muhtaç çocuklar olup; özel eğitim Ataman (2005) tarafından "Çoğunluktan farklı ve özel gereksinimli bireylere sunulan, üstün özellikleri olanların yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeyine çıkmasını sağlayan, yetersizliği engele dönüştürmeyi önleyen, özel gereksinimli bireyi kendine yeterli hale getirerek topluma kaynaşmasını ve bağımsız, üretici bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatacak eğitim" şeklinde tanımlanmaktadır.

Özel yetenekli öğrenciler örgün eğitimdeki okullarına devam ederken aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerine devam ederler. Bilim ve Sanat Merkezleri "Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına devam eden üstün veya özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumlarıdır" (Davaslıgil, 2000). Ülkemizdeki ilk Bilim ve Sanat Merkezi 1995 yılında Ankara'da açılmış olup, 2019-2020 eğitim öğretim yılı verilerine göre, 83 Bilim ve Sanat Merkezi'nde 6609'u erkek, 5497'si kız olmak üzere toplam 12106 öğrenci eğitim görmektedir (MEB, 2015).

Özel yetenekli çocukların en önemli özelliklerinden biri sosyal ve kişilik özellikleri oldukça gelişmiştir. Karşısındakilerin düşüncelerini, duygularını ve isteklerini kestirebilme yeteneğine sahiptirler. Yeni ve değişik

durumlara kolay ve çabuk uyum sağlarlar. Meseleleri sorgular, net bir şekilde düşünür, ilişkileri fark eder ve anlamları idrak ederler (MEGEP, 2009). Liderlik özelliğine sahip oldukları için toplumsal problemleri çözmeye çalışırlar. Normal çocuklardan çok daha önceki yaşlarda evrensel problemler ilgilerini çeker ve onları çözmeye çalışırlar (Roepel, 1992; Akt: Hızlı, 2013). Bu bağlamda Özel yetenekli öğrencilerin sürekli etkileşim halinde oldukları okul müdürüyle alakalı akıllarında çeşitli imgeler oluşturacakları kesindir. Okula ve okul yönetimine dair meseleleri sorgular ve manalarını çok kolay şekilde anlamlandırır. Bu algıların niteliği ise öğrenciler ile okul yöneticilerinin karşılıklı ilişkilerinin yönünü ve niteliğini belirleyecek, daha da önemlisi eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalitesini doğrudan etkileyecektir (Yalçın ve Erginer, 2012).

Metaforlar (benzetmeler, mecazlar) olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir (Saban, 2004). Metaforların eğitimcilere ve öğrenenlere birçok avantajı vardır (Sternberg, 2008; Akt: Gür, 2012). Eğitimin her alanında örneğin program geliştirme ve plânlamada; öğretim alanında öğrenmeyi teşvik etme ve yaratıcı düşünceyi geliştirmede başvurulmaktadır (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Metaforlarla gelişen bilişsel süreç bireyde duyuşsal etkiler yaratır. Bilişsel ve duyuşsal süreçlerin etkileşimi bireylerin, kendi duygu ve düşüncelerini ya da karşılarındakilerin duygu ve düşüncelerini tanımlarken metaforlardan yararlanmalarına yol açar. Bu bağlamda metaforlar, bireylerin dünyayı ve kendilerini algılama biçimlerini göstermektedir (Girmen, 2007).

Özel yetenekli çocukların zamanlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri okul ortamında gerekli önlemlerin alınması adına okul müdürü metaforlarının araştırılması önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin okul müdürüne ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri metaforlar aracılığıyla tespit etmek ve tespit edilen zihinsel imgeleri çeşitli kategorilerde sınıflandırarak özel yetenekli öğrencilerin zihinsel imgelerine ilişkin çıkarımlarda bulunmaktır. Böylece özel yetenekli öğrencilerin okul müdürüne ilişkin beklentilerine bağlı olarak eğitim-öğretim uygulamalarının nasıl yapılacağı, yönetim hizmetlerinde nelere yer verileceğini ortaya konulabilecektir. Özel yetenekli öğrenciler ile ilgili bilgilerin büyük bir bölümü yurt dışında yapılmış araştırmalara bağlıdır. Ancak ülkemizin kendine has tüm özellikleri dikkate alındığında ülkemizdeki özel yetenekli öğrencilerin tüm algıları gibi okul müdürüne ilişkin algılarının farklı olacağı kesindir. Alanyazın incelendiğinde özel yetenekli öğrencilerin okul müdürüne ilişkin algılarının nasıl olduğunu ortaya koyan bir çalışmaya rastlanılmamış da olması yapılacak olan çalışmanın önemini attırmaktadır.

Bu çalışmada ise özel yetenekli öğrencilerin "müdür" metaforları ortaya çıkarma amacına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Özel yetenekli öğrencilerin müdür kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
3. Bu kavramsal kategoriler özel yetenekli öğrencilerin cinsiyetleri bakımından farklılık göstermekte midir?
4. Bu kavramsal kategoriler özel yetenekli öğrencilerinin örgün eğitimdeki okul müdürlerini okulda gördükleri veya okul müdürleri ile iletişime geçtikleri gün sayısı bakımından farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Özel yetenekli öğrencilerin müdür kavramına ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar aracılığıyla belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu çalışmaya 2019-2020 eğitim öğretim yılında Şanlıurfa Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim görmekte olan, 54 özel yetenekli öğrenci katılmıştır. Çalışma grubu özel yetenekli öğrenciler arasından gönüllülük esasına dayalı olarak amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmaya katılara ait bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler

	Özellikler	N	%
Cinsiyet	Kız	24	44,44
	Erkek	30	55,56
Okul Müdürünü Bir Haftada Görme veya Okul Müdürü İle İletişime Geçme Sayısı	Okul Müdürünü Okulda Hiç Görmeyen veya En Fazla 1 Kez Gören-İletişime Geçen	27	50,00
	Okul Müdürünü Okulda 2 ile 5 Kez Arası Gören veya İletişime Geçen	14	25,93
	Okul Müdürünü Okulda 6 veya Daha Çok Kez Gören veya İletişime Geçen	13	24,07
	Devam Edilen Eğitim Programı	Destek Eğitimi	54

Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerden 24'ü kız (%44,44), 30'u erkek (%55,56) öğrencidir. Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin 27'si okul müdürünü okulda geçirilen bir hafta zaman zarfında hiç görmediklerini veya en fazla 1 kez (%50) gördüklerini veya okul müdürü ile iletişime geçtiklerini, 14'ü okul müdürünü bir hafta zaman zarfında 2 ile 5 kez arasında (%25,93) gördüklerini veya okul müdürü ile iletişime geçtiklerini, 13'ü ise okul müdürünü bir hafta zaman zarfında 6 ve daha çok kez (%24,07) gördüklerini veya okul müdürü ile iletişime geçtiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmada yer alan öğrencilerin tamamı Destek Dönemi programı öğrencisi olup 6.sınıf (12 yaş) öğrencileridir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan katılımcıların “Müdür” kavramına ilişkin metaforlarını ortaya çıkarmak için “Müdür.....gibidir. Çünkü” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Bu amaç için hazırlanmış olan form görünüş geçerliliği açısından üç alan uzmanına sunulmuş ve olumlu dönütler neticesinde son hali verilmiştir. Araştırmacı tarafından katılımcılara bu cümlenin yazılı olduğu bir form verildikten sonra metafor oluşturma hakkında bilgi verilmiş ve onlardan kendi düşüncelerine göre ahlâkın başka bir kavrama benzetilmesi istenmiş, sonra da “çünkü” kavramı verilip bu benzetmenin mantıklı bir açıklamasının yapılması istenmiştir.

2.4. Araştırmada Kullanılan Verilerin Analiz Edilmesi

Çalışmada elde edilen verilerin analizinde “içerik analizi” tekniğinden yararlanılmıştır. İçerik analizinin temel amacı toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde genel olarak özetlenen veriler, içerik analizinde daha derinlemesine incelenir ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalara içerik analizi sonucu ulaşılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çerçevede Özel Yetenekli öğrenciler tarafından geliştirilen metaforlar ilgili literatürde olduğu gibi 5 aşamada analiz edilmiştir (Bektaş ve Karadağ, 2013). Verilerin analizi sırasıyla adlandırma ve eleme, metaforları derleme, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması ve frekansların hesaplanması aşamalarından oluşmaktadır Adlandırma aşamasında Özel Yetenekli öğrencilere uygulanan anketler toplanmış ve hepsinin bir arada olduğu geçici bir liste oluşturulmuştur. Tüm metaforların anketlerde belirgin bir şekilde geliştirilip geliştirilmediği kontrol edilmiştir. Eleme aşamasında Özel Yetenekli öğrenciler tarafından üretilen metaforlar Saban'da (2008) olduğu gibi; metaforun konusu, metaforun kaynağı, metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki bakımından ele alınmıştır. Bu doğrultuda; Belli bir metafor kaynağı içermeyen, üretilen metafora dair bir gerekçe belirtmeyen, “Müdür” kavramının açıklanması için katkısı olmayan, birden fazla kategori kapsamında ele alınabilecek herhangi bir metafor tespit edilmemiştir. Kategori geliştirme aşamasında Özel Yetenekli öğrenciler tarafından üretilen metaforların “Müdür” kavramının hangi özellikleri düşünülerek oluşturulduğu incelenmiş ve nasıl kavramsallaştırıldığına bakılmıştır. Bu doğrultuda adlandırma aşamasında metaforlara verilen kodlar dikkate alınarak, benzer temaları içeren metaforlar aynı kategoriye dâhil edilmiştir. Bu aşamada kategorilerin nasıl oluşturulduğuna ışık tutması açısından öğrencilerin ifadelerine yer verilmiştir. Öğrencilerin doğrudan ifadeleri yazılırken gerçek isimleri yerine “Bilsen-1” gibi kod isimler kullanılmıştır. Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşamasında araştırmanın iç güvenilirliğini sağlamak için, üretilen metaforların bulunduğu kategoriye temsil edip etmediğini onaylamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik

sağlanmış olmaktadır (Saban, 2008). Yapılan bu araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın formülü (Güvenirlilik= Görüş birliği/Görüş birliği+Görüş ayrılığı x 100) ile hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994; Akt: Şenel ve Aslan, 2014). Çıkan sonuç %98 olarak bulunmuştur. Frekansların hesaplanması ve verilerin yorumlanması aşamasında oluşturulan kategoriler tablolaştırılmış ve Özel Yetenekli öğrencilerin bu metaforları kullanma sıklıkları frekans ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre veriler yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Özel yetenekli öğrencilerin “Müdür” kavramına ilişkin sahip oldukları algıların metaforlar aracılığı ile belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada ilk olarak öğrencilerce oluşturulan metaforlar olumlu ve olumsuz olma durumlarına göre de kategorilere ayrılmıştır. Sonrasında bu olumlu ve olumsuz olma durumları ana başlığında öğrencilerin cinsiyetleri ve öğrencilerin okul müdürünü bir haftalık zaman zarfında görme ve onunla iletişime geçme sayılarına göre ürettikleri metaforlar tablolar halinde sunulmuştur. Sonrasında Özel yetenekli öğrenciler tarafından geliştirilen metaforlardan benzer temaları içerenler aynı başlık altında bir araya getirilerek kategoriler oluşturulmuştur. Oluşturulan metaforların benzer olma durumları belirlenirken benzetme yönü esas alınmıştır. Ayrıca bu doğrultuda Özel yetenekli öğrencilerin “Müdür” kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar ve bu metaforların yer aldığı kategoriler hem öğrencilerin cinsiyetleri hem de öğrencilerin okul müdürünü bir haftalık zaman zarfında görme ve onunla iletişime geçme sayılarına göre karşılaştırılmaları tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

3.1. Müdür Kavramına İlişkin Oluşturulan Metaforlar

Tablo 2: Özel Yetenekli Öğrencilerin “Müdür” Kavramına Yönelik Oluşturdukları Metaforlar

Sıra	Metafor	f	%	Sıra	Metafor	f	%
1	Açık Büfe Restoran	1	1,85	21	Kasa	1	1,85
2	Ansiklopedi	1	1,85	22	Komutan	3	5,56
3	Atkı	1	1,85	23	Kütüphane	2	3,70
4	Asit	1	1,85	24	Mandal	1	1,85
5	Babam	2	3,70	25	Mayın	1	1,85
6	Barut	1	1,85	26	Mühür	1	1,85
7	Bayrak	1	1,85	27	Ninni	1	1,85
8	Beyin	2	3,70	28	Papağan	3	5,56
9	Bor	1	1,85	29	Pilot	1	1,85
10	Buzdolabı	1	1,85	30	Piyano	1	1,85
11	Cin	1	1,85	31	Roket	1	1,85
12	Çamur	1	1,85	32	Sonar Cihazı	1	1,85
13	Çoban	1	1,85	33	Şah	2	3,70
14	Dikenli Tel	1	1,85	34	Takım Elbise	1	1,85
15	Gardiyan	2	3,70	35	Teknik Direktör	3	5,56
16	Hayalet	3	5,56	36	Timsah	1	1,85
17	İnsansız Hava Aracı	1	1,85	37	Trafik Lambası	1	1,85
18	Kale	1	1,85	38	Yangın Merdiveni	1	1,85
19	Kalp	2	3,70	39	Yardım Butonu	1	1,85
20	Karınca	1	1,85	40	Yön Levhası	1	1,85
Toplam						54	100

Bu araştırmada elde edilen genel bulgulara göre, özel yetenekli öğrenciler “Müdür” kavramına yönelik geçerli 54 adet metafor üretmiştir. Öğrencilerin üretmiş olduğu bu metaforlar Tablo 2’ de verilmiştir. Tabloda frekans değerlerine göre en sık tekrar edilen metaforların “Teknik Direktör” (f= 3), “Papağan” (f= 3), “Komutan” (f= 3) ve “Hayalet” (f= 3) olduğu görülmektedir. Oluşturulan metaforlar, olumlu veya olumsuz olma şekillerine ve benzetme yönleri dikkate alınarak kategorileştirilmiştir.

3.2. Müdür Kavramına İlişkin Oluşturulan Metaforların Olumlu veya Olumsuz Olma Durumlarına Göre Kategorileri

Tablo 3: Özel Yetenekli Öğrencilerin “Müdür” Kavramına Yönelik Oluşturdukları Metaforların Olumlu veya Olumsuz Olma Durumlarına Göre Kategorileri

Kategoriler	Metaforlar	Metafor Sayısı	f	%
Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür	Açık Büfe Restoran (1), Ansiklopedi (1),Atkı (1), Bayrak (1), Beyin (2), Bor (1), Cin (1), Çoban (1), Dikenli Tel (1), Kalp (2), Karınca (1), Kasa (1), Kütüphane (2), Mandal (1), Mühür (1), Pilot (1), Piyano (1), Roket (1), Sonar Cihazı(1), Şah (2), Teknik Direktör(3), Trafik Lambası(1), Yön Levhası(1), Yardım Butonu (1), Yangın Merdiveni(1)	25	31	57,41
Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür	Asit (1), Barut (1), Buzdolabı (1), Çamur(1), Gardiyan (2), Hayalet (3), İnsansız Hava Aracı (1), Mayın (1), Ninni (1), Papağan (3), Takım Elbise (1), Komutan (3), Timsah (1), Kale (1), Babam (2)	15	23	42,59
Toplam		40	54	100

Tablo 3’ de görüldüğü üzere özel yetenekli öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar olumlu veya olumsuz olma durumlarına göre kategorileştirildiğinde ‘*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*’ (%57,41) kategorisini yansıtan metaforlar, ‘*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*’ (%42,59) kategorisini yansıtan metaforlara göre daha çok üretilmişlerdir. ‘*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*’ kategorisini yansıtan 25 farklı çeşit metafor 31 öğrenci tarafından üretilirken ‘*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*’ kategorisini yansıtan metaforlar ise 15 farklı çeşit metafor 23 öğrenci tarafından üretilmiştir.

Tablo 4: Özel Yetenekli Öğrencilerin “Müdür” Kavramına Yönelik Oluşturdukları Metaforların Olumlu veya Olumsuz Olma Durumlarının Öğrencilerin Cinsiyetleri Bakımından Karşılaştırılması

Kategori	Kız		Erkek	
	n	%	n	%
Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür	20	37,03	11	20,37
Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür	4	7,41	19	35,19
Toplam	24	44,44	30	55,56

Tablo 4’de görüldüğü gibi özel yetenekli öğrencilerin “Müdür” kavramına yönelik oluşturdukları metaforların olumlu olumsuz olma durumlarına öğrencilerin cinsiyetleri bakımından bakıldığında, Özel Yetenekli kız öğrenciler ‘*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*’ (%37,03) kategorisini yansıtan metaforları 20 kez üretirken, ‘*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*’ (%7,41) kategorisini yansıtan metaforları 4 kez üretmişlerdir. Özel Yetenekli erkek öğrenciler ise ‘*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*’ (%20,37) kategorisini yansıtan metaforları 11 kez üretirken, ‘*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*’ (%35,19) kategorisini yansıtan metaforları 19 kez üretmişlerdir.

Tablo 5: Özel Yetenekli Öğrencilerin “Müdür” Kavramına Yönelik Oluşturdukları Metaforların Öğrencilerin Okul Müdürünü Bir Haftalık Zaman Zarfında Görme ve Müdür İle İletişime Geçme Sayıları Bakımından Karşılaştırılması

Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürünü Okulda Hiç Görmeyen veya En Fazla 1 kez Gören-İletişime Geçen Öğrenciler			Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürünü Okulda 2 ile 5 Kez Arası Gören veya İletişime Geçen Öğrenciler			Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürünü Okulda 6 veya Daha Fazla Gören veya İletişime Geçen Öğrenciler		
Kategori	n	%	Kategori	n	%	Kategori	n	%
Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür	9	16,67	Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür	10	18,52	Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür	12	22,22
Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür	18	33,33	Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür	4	7,41	Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür	1	1,85
Toplam	27	50,00	Toplam	14	25,93	Toplam	13	24,07

Tablo 5’te görüldüğü gibi özel yetenekli öğrencilerin “Müdür” kavramına yönelik oluşturdukları metaforların olumlu veya olumsuz olma durumlarına öğrencilerin okul müdürünü bir haftalık zaman zarfında görme ve müdür ile iletişime geçme sayıları bakımından bakıldığında Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürünü Hiç Görmeyen veya En Fazla 1 kez Gören-İletişime Geçen öğrenciler “*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*” (%16,67) kategorisini yansıtan metaforları 9 kez üretirken, “*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*” (%33,33) kategorisini yansıtan metaforları 18 kez üretmişlerdir. Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürü İle 2 ile 5 Kez Arası Gören-İletişime Geçen öğrenciler “*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*” (%18,52) kategorisini yansıtan metaforları 10 kez üretirken, “*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*” (%7,42) kategorisini yansıtan metaforları 4 kez üretmişlerdir. Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürü İle 6 veya Daha Fazla Gören-İletişime Geçen öğrenciler “*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*” (%22,22) kategorisini yansıtan metaforları 12 kez üretirken, “*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*” (%1,85) kategorisini yansıtan metaforları 1 kez üretmişlerdir.

3.3. Özel Yetenekli Öğrencilerin “Müdür” Kavramına Yönelik Oluşturdukları Metaforların Benzetme Durumlarına Göre Kategorileri

Tablo 6: Özel Yetenekli Öğrencilerin “Müdür” Kavramına Yönelik Oluşturdukları Metaforların Kategorileri

Kategoriler	Metaforlar	Metafor Sayısı	f	%
Varlığı Belli Olmayan Unsur Olarak Müdür	Hayalet (3), İnsansız Hava Aracı (1), Bayrak(1)	3	5	9,26
Üretkenlik Unsuru Olarak Müdür	Karınca(1), Bor(1), Cin(1)	3	3	5,56
Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdür	Ansiklopedi (1), Kütüphane (2), Roket(1), Çoban(1), Şah(2), Kalp(2), Teknik Direktör(3), Trafik Lambası(1), Yön Levhası(1), Beyin(2), Pilot(1)	11	17	31,48
Değerli Unsur Olarak Müdür	Mühür(1), Yangın Merdiveni(1), Sonar Cihazı(1)	3	3	5,56
Ciddiyet-Kural Unsuru Olarak Müdür	Takım Elbise(1), Ninni(1), Papağan(3), Buzdolabı(1)	4	6	11,11
Koruyucu Unsur Olarak Müdür	Dikenli Tel(1), Atkı(1), Mandal(1)	3	3	5,56
Sorun Çözen ve Gerekli Unsur Olarak Müdür	Piyano(1),Yardım Butonu(1), Açık Büfe Restoran(1)	3	3	5,56
Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür	Kasa(1), Kale(1) Gardiyan(2), Babam(2), Mayın(1) Asit(1), Komutan(3) Çamur(1), Barut(1) Timsah(1)	10	14	25,93
Toplam		40	54	100

Tablo 6’ da görüldüğü gibi özel yetenekli öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar benzerlik yönlerine göre kategorileştirildiğinde 8 kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler; “*Varlığı Belli Olmayan Unsur Olarak Müdür*”, “*Üretkenlik Unsuru Olarak Müdür*”, “*Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdür*”, “*Değerli*

Unsur Olarak Müdür”, “Ciddiyet-Kural Unsuru Olarak Müdür”, “Koruyucu Unsur Olarak Müdür”, “Sorum çözen ve gerekli ve Gerekli Unsur Olarak Müdür” ve “Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür” şeklinde belirlenmiştir ve bu kategoriler aşağıda ayrı ayrı ele alınmıştır.

3.3.1. Varlığı Belli Olmayan Unsur Olarak Müdür

Bu kategoride özel yetenekli öğrenciler müdürü okulda varlığı belli olmayan bir unsur ile ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar ve frekansları Hayalet (3), İnsansız Hava Aracı (1) ve Bayrak (1) şeklindedir. Aşağıda bu kategoriyi oluşturan metaforların özel yetenekli öğrenciler tarafından tanımlamalarına ilişkin örnekler yer almaktadır.

“Müdür hayalet gibidir. Çünkü bir bakıyorsun hep okulda, bir bakıyorsun hiç yok.” (Bilsem-5)

“Müdür insansız hava aracı gibidir. Çünkü var olsa da görünmez.” (Bilsem-42)

“Müdür okulun bayrağı gibidir. Çünkü en çok Pazartesi ve Cuma günleri görüyorum.”(Bilsem-33)

3.3.2. Üretkenlik Unsuru Olarak Müdür

Bu kategoride özel yetenekli öğrenciler müdürü üretkenlik unsuru ile ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar ve frekansları Karınca (1), Bor (1) ve Cin (1) şeklindedir. Aşağıda bu kategoriyi oluşturan metaforların özel yetenekli öğrenciler tarafından tanımlamalarına ilişkin örnekler yer almaktadır.

“Müdür bor gibidir. Çünkü o olduğu zaman okulumuz çok daha iyi işler yapıyor.” (Bilsem-15)

“Müdür karınca gibidir. Çünkü hiç durduğunu görmedim.” (Bilsem-27)

“Müdür cin gibidir. Çünkü bir bakarsın sınıflarda bir bakarsın koridorlarda.”(Bilsem-39)

3.3.3. Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdür

Bu kategoride özel yetenekli öğrenciler müdürü danışman veya yol gösterici liderlik unsuru ile ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori hem farklı çeşit metafor hem de üretilen metafor sayısı bakımından başat durumdadır. Bu metaforlar ve frekansları Ansiklopedi(1), Kütüphane(2), Roket(1), Çoban(1), Şah(2), Kalp(2), Teknik Direktör(3), Trafik Lambası(1), Yön Levhası(1), Beyin(2) ve Pilot(1) şeklindedir. Aşağıda bu kategoriyi oluşturan metaforların özel yetenekli öğrenciler tarafından tanımlamalarına ilişkin örnekler yer almaktadır.

“Müdür şah gibidir. Çünkü nasıl ki satrançta şah olmayınca oyun bitiyorsa okulda da o yoksa eğitim biter.” (Bilsem-11)

“Müdür teknik direktör gibidir. Çünkü okuldaki her türlü değişiklik ondan sorulur.” (Bilsem-12)

“Müdür roket gibidir. Çünkü onun sayesinde okulumuz eğitimde daha ileri gidebilir.” (Bilsem-9)

3.3.4. Değerli Unsur Olarak Müdür

Bu kategoride özel yetenekli öğrenciler müdürü değerli bir unsur ile ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar ve frekansları Mühür(1), Reosta(1) ve Sonar Cihazı(1) şeklindedir. Aşağıda bu kategoriyi oluşturan metaforların özel yetenekli öğrenciler tarafından tanımlamalarına ilişkin örnekler yer almaktadır.

“Müdür mühür gibidir. Çünkü bazı belgelerde mühür olmayınca geçersiz sayılıyor ya, işte okulda da müdür olmazsa okul sayılmaz.” (Bilsem-21)

“Müdür yangın merdiveni gibidir. Çünkü yangın merdiveni zor zamanda işe yarıyor.Okul müdürü de zor zamanlarda işe yarar” (Bilsem-37)

“Müdür sonar cihazı gibidir. Çünkü sonar cihazı gemiler için değerlidir.Müdür de okul için çok değerlidir.” (Bilsem-2)

3.3.5. Ciddiyet-Kural Unsuru Olarak Müdür

Bu kategoride özel yetenekli öğrenciler müdürü ciddiyet ve kural unsuru ile ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar ve frekansları Takım Elbise(1), Ninni(1), Papağan(3) ve Buzdolabı(1) şeklindedir. Aşağıda bu kategoriyi oluşturan metaforların özel yetenekli öğrenciler tarafından tanımlamalarına ilişkin örnekler yer almaktadır.

“Müdür ninni gibidir. Çünkü hep nasihat veriyor ve okulun kuralları diyor.” (Bilsem-6)

“Müdür buzdolabı gibidir Çünkü hep suratı buz gibi ve asık.” (Bilsem-34)

“Müdür takım elbise gibidir. Çünkü hep çok ciddi ve bağıyor.” (Bilsem-17)

3.3.6. Koruyucu Unsur Olarak Müdür

Bu kategoride özel yetenekli öğrenciler, müdürü koruyucu unsur ile ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar ve frekansları Dikenli Tel(1), Atkı(1) ve Mandal(1) şeklindedir. Aşağıda bu kategoriyi oluşturan metaforların özel yetenekli öğrenciler tarafından tanımlamalarına ilişkin örnekler yer almaktadır.

“Müdür dikenli tel gibidir. Çünkü okulumuzu her türlü tehlikelerden o korur.” (Bilsem-14)

“Müdür atkı gibidir. Çünkü atkı bizi soğuktan, müdür ise okulumuzu kötülüklerden korur.” (Bilsem-1)

“Müdür mandal gibidir. Çünkü okulumuzun eğitimde düşmesini engeller.” (Bilsem-31)

3.3.7. Sorun Çözen ve Gerekli Unsur Olarak Müdür

Bu kategoride özel yetenekli öğrenciler müdürü, sorun çözen ve gerekli unsur ile ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar ve frekansları Piyano(1),Yardım Butonu(1) ve Açık Büfe Restoran(1) şeklindedir. Aşağıda bu kategoriyi oluşturan metaforların özel yetenekli öğrenciler tarafından tanımlamalarına ilişkin örnekler yer almaktadır.

“Müdür yardım butonu gibidir. Çünkü ihtiyaç anında her sorunu halleder.” (Bilsem-29)

“Müdür açık büfe restoran gibidir. Çünkü herkes istediği şeyi veya problemi ona sorar ve o çözer.” (Bilsem-4)

“Müdür piyano gibidir. Çünkü piyanoda her tuş farklı ses çıkarır. Müdür de herkesin ne farklı sorunu varsa onu çözer.” (Bilsem-19)

3.3.8. Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür

Bu kategoride özel yetenekli öğrenciler müdürü sorun çözen ve gerekli unsur ile ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar ve Kasa (1), Kale (1), Gardiyan(2), Babam (2), Mayın (1), Asit (1), Komutan (3), Çamur (1), Barut (1) ve Timsah (1) şeklindedir. Bu kategori üretilen metafor sayısı bakımından Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdürlük kategorisinden sonra başat durumdadır. Aşağıda bu kategoriyi oluşturan metaforların özel yetenekli öğrenciler tarafından tanımlamalarına ilişkin örnekler yer almaktadır.

“Müdür mayın gibidir. Çünkü ona rastladın mı kesin patlar ve azar işitirsin.” (Bilsem-10)

“Müdür komutan gibidir. Çünkü hep emir verir ve bağırır.” (Bilsem-8)

“Müdür asit gibidir. Çünkü herkesin canını yakıyor.” (Bilsem- 20)

Tablo 7: Özel Yetenekli Öğrencilerin Cinsiyetleri Bakımından 'Müdür' Kavramına Yönelik Oluşturdukları Metaforların Kategorilerinin Karşılaştırılması

Kategori	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Varlığı Belli Olmayan Unsur Olarak Müdür	2	3,70	3	5,56	5	9,26
Üretkenlik Unsuru Olarak Müdür	2	3,70	1	1,85	3	5,56
Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdür	10	18,52	7	12,96	17	31,48
Değerli Unsur Olarak Müdür	3	5,56	---	---	3	5,56
Ciddiyet-Kural Unsuru Olarak Müdür	1	1,85	5	9,26	6	11,11
Koruyucu Unsur Olarak Müdür	3	5,56	---	---	3	5,56
Sorun Çözen ve Gerekli Unsur Olarak Müdür	1	1,85	2	3,70	3	5,56
Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür	2	3,70	12	22,22	14	25,93
Toplam	24	44,44	30	55,56	54	100

Özel yetenekli kız öğrenciler tüm kategoriler için metafor üretmiş olup öğrenciler en çok “danışman-yol gösterici lider unsuru olarak müdür” (%18,52) kategorisini temsil eden metafor imgelerini üretirken en az “ciddiyet-kural unsuru olarak müdür” (%1,85) ve “sorun çözen ve gerekli unsur olarak müdür” (%1,85) kategorilerini temsil eden metafor imgelerini üretmiştir.

Özel yetenekli erkek öğrenciler “*değerli unsur olarak müdür* ve *koruyucu unsur olarak müdür*” kategorilerine temsil eden metafor imgeleri dışındaki tüm kategoriler için metafor üretmişlerdir. Erkek öğrenciler en çok *sertlik-otorite unsuru olarak müdür* (%22,22) kategorisini temsil eden metafor imgelerini üretmiştir.

Tablo 8: Özel Yetenekli Öğrencilerin Okul Müdürünü Bir Haftalık Zaman Zarfında Görme ve Müdür İle İletişime Geçme Sayıları Bakımından ‘Müdür’ Kavramına Yönelik Oluşturdukları Metaforların Kategorilerinin Karşılaştırılması

Kategori	Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürünü Okulda Hiç Görmeyen veya En Fazla 1 kez Gören-İletişime Geçen		Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürünü Okulda 2 ile 5 Kez Arası Gören veya İletişime Geçen		Bir Haftalık Zaman Zarfında Okul Müdürünü Okulda 6 veya Daha Fazla Gören veya İletişime Geçen		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Varlığı Belli Olmayan Unsur Olarak Müdür	3	5,56	2	3,70	---	---	5	9,26
Üretkenlik Unsuru Olarak Müdür	---	---	1	1,85	2	3,70	3	5,56
Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdür	8	14,81	7	12,96	2	3,70	17	31,48
Değerli Unsur Olarak Müdür	---	---	---	---	3	5,56	3	5,56
Ciddiyet-Kural Unsuru Olarak Müdür	5	9,26	1	1,85	---	---	6	11,11
Koruyucu Unsur Olarak Müdür	---	---	---	---	3	5,56	3	5,56
Sorun Çözen ve Gerekli Unsur Olarak Müdür	---	---	1	1,85	2	3,70	3	5,56
Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür	11	20,37	2	3,70	1	1,85	14	25,93
Toplam	27	50,00	14	25,93	13	24,07	54	100

Okul müdürünü bir haftalık zaman zarfında okulda hiç görmeyen veya en fazla 1 kez gören-iletişime geçen özel yetenekli öğrenciler metafor kategorilerinden en fazla “*sertlik-otorite unsuru olarak müdür*” (%20,37) kategorisini temsil eden metafor imgelerini üretmişlerdir. Bu gruptaki öğrenciler “*üretkenlik unsuru olarak müdür*”, “*değerli unsur olarak müdür*”, “*koruyucu unsur olarak müdür*” ve “*sorun çözen ve gerekli unsur olarak müdür*” kategorilerini temsil eden metafor imgelerini üretmemişlerdir.

Okul müdürünü bir haftalık zaman zarfında okulda 2 ile 5 kez arası gören veya iletişime geçen özel yetenekli öğrenciler metafor kategorilerinden en fazla “*danışman-yol gösterici liderlik unsuru olarak müdür*” (%12,96) kategorisini temsil eden metafor imgelerini üretmişlerdir. Bu gruptaki öğrenciler “*değerli unsur olarak müdür*” ve “*koruyucu unsur olarak müdür*” kategorilerini temsil eden metafor imgelerini üretmemişlerdir.

Okul müdürünü bir haftalık zaman zarfında okulda 6 veya daha fazla gören veya iletişime geçen özel yetenekli öğrenciler metafor kategorilerinden en fazla “*değerli unsur olarak müdür*” (%5,56) ve “*koruyucu unsur olarak müdür*” (%5,56) kategorilerini temsil eden metafor imgelerini üretmişlerdir. Bu gruptaki öğrenciler “*varlığı belli olmayan unsur olarak müdür*” ve “*ciddiyet-kural unsuru olarak müdür*” kategorilerini temsil eden metafor imgelerini üretmemişlerdir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Özel yetenekli öğrenciler “Müdür” kavramına yönelik toplam 54 adet geçerli ve 40 farklı metafor üretmiştir. Frekans değerlerine göre en sık tekrar edilen metaforlar “Teknik Direktör” (f= 3), “Papağan” (f= 3), “Komutan” (f= 3) ve “Hayalet” (f= 3) şeklinde olmuştur. Oluşturulan metaforlar, olumlu veya olumsuz olma şekillerine ve benzetme yönleri dikkate alınarak kategorileştirilmiştir. Öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar olumlu veya olumsuz olma durumlarına göre kategorileştirildiğinde “*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*” (%57,41) kategorisini yansıtan metaforlar “*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*” (%42,59) kategorisini yansıtan metaforlara göre daha çok üretilmişlerdir. Araştırma sonuçlarından farklı olarak Örucü (2014) ve Pesen vd., (2015) tarafından yapılan çalışmalarda katılımcılar okul müdürüne ilişkin çoğunlukla olumsuz

metaforlar üretmişlerdir. Metaforlardan yola çıkıldığında öğrencilerin okul müdürleri hakkındaki algılarının Milli Eğitim Bakanlığı yönetmeliklerinde de işaret edilen “insan haklarına saygılı, mutlu bireyler yetiştirme” beklentisiyle örtüştüğü sonucu ortaya çıkmaktadır.

Özel Yetenekli öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar benzerlik yönlerine göre kategorileştirildiğinde 8 kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler; “*Varlığı Belli Olmayan Unsur Olarak Müdür*”, “*Üretkenlik Unsuru Olarak Müdür*”, “*Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdür*”, “*Değerli Unsur Olarak Müdür*”, “*Ciddiyet-Kural Unsuru Olarak Müdür*”, “*Koruyucu Unsur Olarak Müdür*”, “*Sorun Çözen ve Gerekli Unsur Olarak Müdür*” ve “*Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür*” şeklindedir. Araştırmanın sonuçları Çankır (2010), Levine (2005) ve Yalçın ve Erginer’in (2012) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bu kategoriler incelendiğinde öğrencilerin, müdürleri, okulda hem bilgili hem de okulu çok fazla kuralla kontrol etmeye yönelik davranışlar sergileyen kişiler olarak algıladığı görülebilir. Buna göre okul müdürlerinin, öğrencilerin kurallara uymalarını istedikleri, onların davranışlarının sürekli ve sıkı şekilde izlenmesi ve istenilen davranışları sergilemeyenleri cezalandırma eğilimi içerisinde oldukları ifade edilebilir.

Özel yetenekli kız öğrenciler tüm kategoriler için metafor üretmiş olup kız öğrenciler en çok “*Danışman-Yol Gösterici Lider Unsuru Olarak Müdür*” (%18,52) kategorisini temsil eden metafor imgelerini üretmişlerdir. Kız öğrenciler en az “*Ciddiyet-Kural Unsuru Olarak Müdür*” (%1,85) ve “*Sorun Çözen ve Gerekli Unsur Olarak Müdür*” (%1,8) kategorilerini temsil eden metafor imgelerini en az üretmiştir. Alanyazında Akın Kösterlioğlu (2014), Cerit (2008), Gentilucci ve Muto (2007) araştırmalarında bu araştırmanın sonuçlarıyla paralel sonuçlar ortaya çıkmıştır.Özel Yetenekli erkek öğrenciler “*Değerli Unsur Olarak Müdür ve Koruyucu Unsur Olarak Müdür*” kategorilerine temsil eden metafor imgeleri dışındaki tüm kategoriler için metafor üretmişlerdir. Erkek öğrenciler en çok “*Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür*” (%22,22) kategorisini temsil eden metafor imgelerini üretmiştir. Bunun nedeni erkek öğrencilerin daha çok disiplin problemi yaşamaları ve okul müdürleri ile bu disiplin problemleri nedeniyle iletişime geçmeleri olabilir.

Araştırmada üretilen metaforların çoğu “*Olumlu Bir Kavram Olarak Müdür*”(%57,41) olsa da “*Olumsuz Bir Kavram Olarak Müdür*” kategorisi için üretilen metafor oranı da yadsınamaz. Öğrencilerin büyük bir kısmı(%42,59) müdürü olumsuz bir kavram olarak görmekte asit, barut, çamur, hayalet gibi metaforlar üretmişlerdir. Araştırmanın bulguları Aydın (2007) tarafından da desteklenmektedir. Aydın (2007) ilköğretim öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmasında, öğrenciler yönetici kavramını duyduklarında kafalarında korku imajı oluşturduklarını belirtmiştir. Araştırmada en çok metafor üretilen kategori olan “*Danışman-Yol Gösterici Liderlik Unsuru Olarak Müdür*” kategorisi incelendiğinde üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler okul müdürünü olmazsa olmaz bir unsur olarak görmekte ve her zaman ihtiyaç hissedilecek bir kavram olarak algılamaktadırlar. Araştırmanın bulguları Dönmez (2008) ve Yalçın ve Erginer’in (2012) bulguları ile paralellik göstermektedir. Yalçın ve Erginer’in (2012) çalışmasında “Yönlendiricilik” kategorisi en çok metafor üretilen ikinci kategoridir. Araştırmamızda en çok metafor üretilen ikinci kategori ise “*Sertlik-Otorite Unsuru Olarak Müdür*” kategorisi incelendiğinde üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler okul müdürünü kuralcı, kaba, katı bir unsur olarak algılamaktadır. Aynı şekilde Balcı’nın (2001) araştırmasında da, öğrenci, veli, öğretmenin okul yöneticisi algısında, okul yöneticilerinin genellikle otoriter, disipline edici, kaba, zarar verici ve duyarsız gibi olumsuz mecazlar kullanılmıştır.

Sonuç olarak bu çalışma Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin Müdür kavramına ilişkin metaforlarını ortaya koymaya çalışmıştır. Okul müdürleri okul yönetimine dair davranışlarına daha dikkatli davranmalı, bu davranışlara istinaden paydaşların tamamında algı oluştuğu bilinciyle bu algıların iş ve işlemlerin kaliteli ilerlemesinde önemli rolünün olduğunun farkında olmalıdırlar.

KAYNAKÇA

- Açıkalin, A. (1998). *Toplumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği*. Ankara: Pegem A.
- Akın Kösterlioğlu, M. (2014). Öğretmen adaylarının okul yöneticisi kavramına ilişkin metaforik algıları. *Journal of World of Turks*, 6(3), 115-133.
- Arslan, M. M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 35(171), 100-108.

- Ataman, A. (Ed.). (2005). *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş. (3. Baskı)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Aydın, B. (2007). İlköğretim Öğrencileri Açısından Yönetici İmajı. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler*, 1, 583 - 588, Tokat.
- Balcı, A. (2001). Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Okul Kavramlaştırmaları: Okul'un Metaforik Bir Analizi. *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Sempozyumu*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Balcı, A. (2007). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme*. Ankara: Pegem A.
- Başaran, İ. E. (2000). *Yönetim*. Ankara: Feryal.
- Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Ekinoks.
- Bektaş, M. ve Karadağ, B. (2013). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yardımlaşma Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforların İncelenmesi*. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, (Sosyal Bilimler- Karşılaştırmalı Dil- Edebiyat- Eğitim)*, 8(8), 271-286.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Eğitimde Yönetimi Anlamak Sistemi Çözümlemek*. Ankara: Pegem A.
- Cerit, Y. (2008). Öğrenci, Öğretmen Ve Yöneticilerin Müdür Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 3-13.
- Çelikten, M. (2001). Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerileri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 27, 297-3009.
- Çınkır, Ş. (2010). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Sorunları: Sorun Kaynakları Ve Destek Stratejileri. *İlköğretim Online*, 9(3), 1027-1036.
- Davashgil, Ü. (2000). *1. İstanbul Çocuk Kurultayı İstanbul Çocuk Raporu*. Üstün ve Özel Yetenekli Çocuklara İlişkin Alt Komisyonu, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Davashgil, Ü. (2004). Üstün Çocuklar. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu ve A. E. Bilgili 2004 Üstün Yetenekli Çocuklar: Seçilmiş Makaleler Kitabı. Ss: 211-218 İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Demirtaş, Z. (2005). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Performanslarını Değerlendirme Ölçütleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 11(4), 489-506.
- Dönmez, Ö. (2008). *Türk Eğitim Sisteminde Kullanılan Yönetici Metaforları (Kayseri İli Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Gentilucci L. J., and Muto C. C. (2007). Principals' influence on academic achievement: the student perspective. *NASSP Bulletin*, 91(3), 219-236.
- Girmen, P. (2007). *İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Gür, H. (2012). Öğretmen Adaylarının Öğretmen ve Öğretmenlik Mesleği ile ilgili Metaforları: Kosova Örneği. *NWSA: Education Sciences*, 7(3), 885-897.
- Hızlı, E. (2013). *Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Matematik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Özel Eğitim Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keskinkılıç, K. (2007). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Pegem A Yayıncılık.
- Levine, P. M. (2005). Metaphors and Images of Classrooms. *Kappa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- MEB. (Milli Eğitim Bakanlığı). (2000). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Okulları Müdürlüğü Görev Tanımı. *Tebliğler Dergisi*, Sayı: 2508, Ocak 2000.
- MEB. (Milli Eğitim Bakanlığı). (2015). Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi. Ankara.
- MEB. (2015). <http://www.meb.gov.tr/istatistik/>, Erişim Tarihi: 05.12.2019.
- MEGEP. (Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi) (2009). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Üstün Zekâ ve Özel Yetenekli Çocuklar Modülü.
- Örücü, D. (2014). Öğretmen Adaylarının Okul, Okul Yönetimi Ve Türk Eğitim Sistemine Yönelik Metaforik Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 20(3), 327-358.
- Pesen, A., Kara, İ., ve Gedik, M. (2015). Çocuk Gelişimi Bölümü 2. Sınıf Öğrencilerinin “Müdür” Kavramına İlişkin Metafor Algıları. *Sürt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 28-48.
- Saban, A., (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Öğretmen” Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14(3), 459-496.
- Sabancı, A. (2005). Çağdaş Okul Liderliği Açısından Karizmatik, Dönüşümcü ve Vizyoner Liderlik Yaklaşımları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Sayı:318.
- Sezginsoy B. (2007). Bilim ve Sanat Merkezi Uygulamasının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Şenel, T. ve Aslan, O. (2014). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Bilim ve Bilim İnsanı Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 2.

- Yalçın, M. ve Erginer, A. (2012). İlköğretim Okullarında Okul Müdürüne İlişkin Metaforik Algılar 1. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 1(2), 229-256.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.